

Мавзусидаги илмий-амалий
анжуман материаллари

АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХЎЖАЕВ
ВА МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ШАРОФ РАШИДОВ НОМИДАГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХЎЖАЕВ
ВА МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК

*мавзусидаги илмий-амалий анжуман
материаллари
(Самарқанд, 20.05.2022 й)*

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ**

**ШАРОФ РАШИДОВ НОМИДАГИ
САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ**

**“АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХЎЖАЕВ ВА
МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК”
мавзусидаги илмий-амалий анжуман материаллари
(Самарқанд, 20.05.2022 й)**

Самарқанд – 2022

“Академик Ботирхон Валихўжаев ва мумтоз адабиётшунослик” мавзусидаги илмий-амалий анжуман материаллари. – Самарканд: СамДУ нашриёти, 2022 й. – 368 б.

Мазкур тўплам 2022 йилнинг 20 май куни ўtkazилган “Академик Ботирхон Валихўжаев ва мумтоз адабиётшунослик” мавзусидаги илмий-амалий анжуман материалларидан иборат бўлиб, унда мамлакатимизнинг бир қанча таникли олимлари, ёш тадқиқотчилар ҳамда соҳа мутахассисларининг мақолалари ўрин олган.

Тўпламдан ўрин олган мақолаларнинг савияси, сифати ва илмий далилларнинг аниқлиги юзасидан муаллифлар масъулдир.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Р.И.Халмуродов (таҳрир ҳайъати раиси), **М.Қ.Муҳиддинов** (масъул муҳаррир), **Ҳ.Хушвақтов, С.Олимов, Ж.Ҳамроев, А.Б.Пардаев,**
И.И.Сулаймонов, Ш.Ҳасанов.

Нашрга тайёрловчилаr:

С.Тоҳиров, филология фанлари номзоди, доцент

Н.Муҳитдинова, филология фанлари доктори, доцент

Мусахҳихлар:

М.Ҳасанова, PhD, ўқитувчи

А.Раззоқов, PhD, ўқитувчи

*СамДУ Илмий-техник кенгаши мажлисига муҳокама қилиниб,
нашрга тавсия этилган. (2022 йил 30 апрел, № 10-баённома)*

ISBN 978-9943-8227-0-2

©Самарканд давлат университети нашриёти, 2022

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Сулаймон Боқиғоний. Боқирғон китоби. Т.: Ёзувчи, 1991.
2. Алишер Навоий. Асарлар. Ўн беш томлик. 15-том. Тошкент, 1968.
3. Султонмурод Олим. Ишқ, ошиқ ва маъшук. Т.: Фан, 1992.

Соатова Гулзода Нурмамат қизи,
Алишер Навоий номидаги Тошкент
давлат ўзбек тили ва адабиёти
университети таянч доктаранти

“МАОРИФ ВА ЎҚИТҒУВЧИ” ЖУРНАЛИДАГИ НАСРИЙ АСАРЛАРДА ДАВР ВОҚЕЛИГИНИНГ БАДИЙ ТАЛҚИНИ (1925-1929-йиллардаги сонлари асосида)

Резюме. Мақолада “Маориф ва ўқитғувчи” журналида нашр этилган насрий асарлар таҳлил этилган. Мазкур асарларда давр воқелигининг бадиий талқини, 20-30-йиллардаги адабий муҳит, ўлкада чоризм мустамлакачилиги масалалари тадқиқ қилинган.

Калит сўзлар. Насрий асар, давр воқелиги, аёллар эрки, илм-маърифат.

Anotation. The article analyzes the prose works published in the magazine “Education and Teacher”. These works explore the artistic interpretation of the realities of the period, the literary environment of the 20s and 30s, the issues of tsarist colonialism in the country.

Keywords. Prose work, realities of the period, women's freedom, science and enlightenment.

Калит сўзлар. Насрий асар, давр воқелиги, аёллар эрки, илм-маърифат.

XX асрнинг 20-30-йилларида маданий-маънавий ҳаёт мураккаб, қийинчилик ва зиддиятлар билан кечди. 20-йиллар бошларида Ўзбекистонда маданий қурилишнинг энг муҳим

вазифаларидан ҳисобланган совет таълим тизимини шакллантириш ва ривожлантириш ишлари бошлаб юборилди. Шўро тузими Ўзбекистонда янги таълим тизимини яратишга белбоғлар экан, бундан кутган биринчи мақсади Ўзбекистонда халқ таълими тизимини ривожлантириш, халқни саводли қилиш, илм-маърифатдан баҳраманд этиш орқали юрт фарзандлари онг-у шуурига коммунистик ғояларни чуқур сингдириш ва шу йўл билан ўзларига чин дилдан хизмат қиласидиган кадрларни тарбиялаш эди. Бундан ташқари, XX асрнинг 20-йилларида ўзбек хотин-қизларини тутқинликдан озод қилиш ҳаракати бошланади. Лекин бу масалани халқ орасида кенг миқёсда тушунтириш, маърифий ечимлар орқали ҳал этиш мумкин эди. Лекин бу ҳаракат, минг афсуски, шошқалоқлик, маъмуриятчилик усули орқали маҳаллий шароитни, ўлка удумлари, урф-одатларини эътиборга олмасдан тезлаштирилди. Айни чоғда бунга ҳеч ким тайёр эмас эдилар. Натижада, бу йўлда кўплаб ўзбек хотин-қизлари қурбон бўлишиди.

20-30-йилларда ўзбек адабиёти ҳам жиддий ҳаётий синовларни бошидан ўтказди. Бой тарихий қадриятларга эга бўлган бу адабиёт миллат руҳининг ойнаси сифатида унинг маънавий турмушида муҳим аҳамият қасб этди. Лекин бу асосий соҳа фаолияти шўро ҳукуматининг мунтазам назорати остида бўлди. Уларнинг фикрида адабиёт кучли мафкуравий қурол сифатида янги тузумни мустаҳкамлашга хизмат қилиши, оммани шунга даъват этиши лозим эди. 20-30-йиллардаги бу давр воқелиги, албатта, “Маориф ва ўқитғувчи” журналида нашр этилган асарларда ҳам ўз аксини топади.

“Маориф ва ўқитғувчи” журнали “Адабиёт” ва “Ғарб адабиёти” бўлимларида Шербек, Элбек, Ш.Сулаймон, Сайд Ахорий, Бойиш, Фози Юнус, Ф.Раҳмон, Миртемир, Кавкаб, Сомоний, С.Айний, Яшин, Маҳбуба Раҳим қизи, Н.Раҳимий, А.Хофиз, Амалахоним, Абу Варожа, Фотиҳ Бакир, Вадуд Маҳмуд, Ўлмас, Тайфун, Раҳим Али каби ижодкорлар томонидан турли мазмундаги ҳикоялар, тарбиявий эртак ва парчалар берилган. Уларнинг аксариятида 20-30-йиллардаги давр воқелиги бадиий лавҳаларда талқин этилган.

Маълумки, Совет ҳукумати Туркистон мухторияти тугатиш баҳонасида ўлка халқларини қирғин қилиб, даҳшатли қатағонларни бошлаб юборди. Буларнинг ичидаги Кўқон воқеаси алоҳида ўрин тутади. Қизил армия Кўқон шаҳридаги даҳшатли қирғинлар ва вайронагарчилик билан бирга, улар Фарғона водийсини ҳам яксон

қилиб, култепага айлантироқчи бўлдилар. Бу йўл билан совет ҳукумати маҳаллий аҳолини кўрқитиб, бош кўтара олмайдиган қилиб қўймоқчи эди. Албатта, бу тарихий воқеалар ҳам журналда берилган насрий асарларда ҳам ўз аксини топган.

1926 йилнинг 9-сонида “Сир” тахаллуси остида “Инқилоб хотиралари” [Маориф ва ўқитчувчи. 1926. 9-сон: 44-47] номли ҳикоя берилган бўлиб, бунда Кўқонда “Шўрайи ислом”чилар ва большевиклар ўртасидаги жанг натижасида Кўқоннинг аянчли аҳволга тушгани, ҳудудда яшовчилар дуч келган жойга жон сақлаш учун қочгани, большевиклар душманни енгиб, тирик қолганларга нон ва егулик нарсалар тарқатгани тасвирланади. Ҳикояда Шерали дўстига ёзган хатида Кўқоннинг аҳволини шундай тасвирлайди: “...Кўқон қуиб қул бўлди. Бозор расталаридан ному нишон қолмади. Ҳамма ёқ ер билан яксон бўлди. Ўликларни кўмгани, йўқотгани киши йўқ. Бир ҳафтагача ўликлар чириб, сасиб, булоқсаб ётди. Муттаҳам “Шўрайи ислом”чилар билан большевиклар урушамиз деб, гуриллаб яшнаб турғон шаҳrimизни харобага айлантириди. Келсаларинг шаҳарни таний олмайсизлар. Отананглардан хабар топмадим. Эҳтимол, қишлоққа қочиб кеткан бўлсалар... Хатни олғондан кейин мумкин қадар тезроқ қелиш чорасини кўринглар”.

“Сир” тахаллусли ижодкор аслида Боис Қориевнинг “Адабий тахаллуслар ҳақида” [Б. Қориев 1967:51] номли мақоласида кўрсатилишича Шокир Сулаймондир. Шоир, носир ва адабиётшунос Шокир Сулаймон 20-30 йилларда Ҳ.Ҳ.Ниёзий, С.Айнийлар билан бирга ижод қилган. Унинг “Иштирокион”, “Туркистон”, “Қизил Ўзбекистон”, “Фарғона” газеталарида, “Маориф ва ўқитчувчи”, “Аланга”, “Ер юзи” каби журналларда шеърлари, достонлари, очерк ва ҳикоялари билан фаол қатнашиб турган.

Ҳикоя муаллифи инқилобдан кейинги ўзгаришларга ижобий баҳо берсада, аммо Кўқоннинг аёвсиз ер билан яксон қилинишини ҳам яширмайди. Зеро, Кўқоннинг бостирилиши бугунги кунгача шавқатсиз уруш мисолида хотираларда сақланади. Бу ҳақида тарихчи олим Элмурод Зокиров шундай маълумотларни келтиради: “Совет ҳукуматининг Туркистон мухториятини қонга бостириш учун арман миллатига мансуб дашноқлар отрядидан фойдаланиши Кўқонда ҳаддан ташқари хунрезликларни ошириб юборди. Дашибноқлар Кўқонда шифохонани ёкиб юборди, унда 500 та ярадор ва касаллар бор эди. Кўқон пахта заводи ишчиларининг 50 та

хонадонининг аъзолари сўйиб ташланди. Кўқон шаҳрининг ўзида 10 та маҳалла аҳолисини сўйиб ташлаб, болаларини жовдидан ўтказди. Кўқон шаҳрида почта, 1000 дан ортиқ магазин ва дўконлар ёниб кул бўлди. 1500 дан ортиқ аҳолининг уйлари ёниб қўчада қолишиди” [Э.Зокиров 2015:251]

20-30-йилларда мустамлакачилик сиёсати ҳақида Нарзулла Жўраев ва Шоди Каримовлар шундай деган эди: “Октябрь ҳарбий тўнтариш туфайли ҳокимиётни эгаллаб олган шўро ҳукумати Ўрта Осиё ҳудудларида мустамлакачилик тартиб-қоидаларини мустаҳкам пойдевори асосида қуриш учун икки хил кураш йўлини танлаб олди. Биринчи йўл, истиқлолга, миллий озодликка отланган туб ерли мусулмон аҳолини зўрлик билан бостириш йўли. Бу йўлни шўролар тиш-тирноғигача замонавий, ҳарбий қуроллар билан қуролланган Қизил армия воситасида амалга ошириди. 30-йилларнинг ўрталаригача шу сиёсат давом этдирилди.

Иккинчи йўл зўрлик, куч ишлатиш, қамаш, сургун қилиш ва йўқ қилишдан қайтмаган ҳолда ўзгача фикрловчи, ўз мустақил фикрига – хулосасига эга бўлган шахсларга қарши мафкуравий жабҳада олиб борилди” [Н.Жўраев, Ш.Каримов 2011:325]. “Инқилоб хотиралари” ҳикоясида акс эттирилган мустамлакачилик сиёсати Кўқон воқеасининг бадиий талқини эди.

20-30 йилларнинг асосий мавзуси бўлган Чоризмни бутунлай йўқ қилиш, коммунизмни ўрнатиш, янги эркин, фаровон ҳаётга эришиш ғоялари журналнинг 1926 йил 12-сонидаги Фози Юнус таржимасидаги “Сайдзодалар”, 1927 йил 1-, 2-қўшма сонларидаги Ф.Раҳмоннинг “Чин турмушга энди чиқдим”, 1927 йил 9-, 10-қўшма сонларида Бойиш таржимасидаги Ситиннинг “Узун қулок”, 1929 йил 5-сонида М.Сайдхоновнинг “Хотамjon”, 1928 йил 10-сонида М.Ҳамидовнинг “Қора кунлардан парча”, 1928 йил 11-сонида Н.Раҳимийнинг “Босқинчилар”, 1928 йил 12-сонда Амалахоним таржимасида Гайдовискийнинг “Интиқом” каби ҳикояларида ҳам ўз аксини топган.

Элбекнинг “Кузатишда” [Маориф ва ўқитғувчи. 1925. 2-сон:60-62] сарлавҳали ҳикоясида оддий, содда, тақдир синовларини кўравериб кўзи қотган Тошбобонинг бошидан кечирганлари ҳикоя қилинади. У дунёда бирон кишини, айниқса, яқин инсонини узоқ сафарга жўнатишдек оғир иш бўлмаслигини айтиб, ўзининг темир йўл бўлмаган пайтлардаги сафари ҳақида сўзлайди. Сафарга чиқиши олдидан оила аъзоларининг ҳолатини қуйидагича тасвирлайди:

“Бирор ўлдириб қўйса, ўликлари дала-тошда қолиб, биз буларни, булар бизларни кўролмай қоларми эканлар, дейишиб бизнинг жўнашимиз олдидан барчалари қайта-қайта қучоқлашиб кўришар эдилар, оналаримиз бўлса бўйнимизға ёпишиб, сира қўйғиси келмай йиғлаб-йиғлаб ночор қолишар эдилар”. Тақдир тақозоси билан 45 ёшга тўлганида бир ўғил қўриб, ёшига етганида уни ўқиш учун мактабга бергани, аммо 6-7 йилда ҳам ҳеч нарса ўргана олмагани учун уни бир ўртоғининг гапи билан янги мактабга кўчиргани, у мактаб шундай мактаб эканки, ҳатто ота-онасидан ҳам узоқлашиб, безиб, ҳеч кимни танимайдиган бўлиб қолиши, фақат ўқишини хоҳлаши, ўғли ҳозир уйланиб, икки болалик бўлса-да, ўртоқлари билан “Л” шаҳрига бориб ўқиб келишини, Тошбобо эса ҳар доим ўғлини кузатиш учун стансияга чиққанида ўз ота-онаси ёдига келиши, фарзандини узоқ сафарга жўнатиш нақадар оғирлигини сўзлайди ва ўғлини кузатиш учун чиққан бир формали кишининг поезд темир йўлларига қараб: ”Эй, тириклик томири, сен бу кетишингда бизни қанча қайғуртириб кетасан, қачон энди бизни кувонтирас экансан?” деган сўзларини ҳар доим эслаб юришини таъкидлайди.

Элбекнинг бу ҳикоясида фарзандини сафарга жўнатаётган ота изтироби тасвирланиши билан биргалиқда фарзандлар илм олиши, маърифатли бўлиши каби ғоялар илгари сурилган бўлиб, муаллиф ёшларнинг ўқиши, чет давлатларда таълим олиши, дунё кезиб, билимини, дунёқарашини оширишини, ҳар томонлама мукаммал, маънавиятли ёш кадрлар Ўзбекистон равнақи учун зарур эканлигини яхши англағани сезилади. Тошбобонинг ўғли янги мактабга ўқишига кириб, тезда саводли бўлиши, ўқишини давом эттириш учун мураккаб давр синовларидан қўрқмаганлиги, оиласи бўлсада ўқишини давом эттириши юқоридаги фикримизнинг исботидир. Яна муаллиф негадир, ўғли таълим олаётган шаҳар номини сирли равища “Л” шаҳар деб беради, очиқ кўрсатмайди.

Зоро, Элбек ўз даврининг ёш авлодга билим тарқатувчи фидойиси сифатида янги мактабларда таълим оладиган 2-4-синф ўқувчилари учун “Ёзув йўллари”, “Ўрнак”, “Бошланғич мактабда она тили”, “Гўзал ёзғичлар” каби ўқув қўлланмалари ва мажмуаларни яратган. Элбек ҳаётдаги ҳар бир воқеа-ходисага, ўзгариш ва янгиликка ўз муносабатини билдирган шоир эди. Болаларни саводли қилиш, янги мактаблар бунёд этиш, улар учун янги китоблар ёзиш адаб ҳаётининг асосий мазмуни бўлган.

Айниқса, у болалар адабиётини ривожлантиришда фаол иштирок этган. Ашуралы Зоҳирий таъбири билан айтганда «Шоир Элбек – халқ мулки – оғиз адабиётини халқдан олиш ва халққа қайтадан етказишида эл тилининг тушунарли таъсирларидан кўп фойдаланганб эл болалар адабиётида масалчиликни яратган катта санъаткор» [Ҳ.Узоқов 1999:9].

Сомонийнинг “Ўзгариш” [Маориф ва ўқитғувчи. 1927. 6-сон:21-22] ҳикоясида эса хотин-қизларни, жумладан ҳикоя қаҳрамони 17 ёшли Ҳамиданинг паранжини ташлаб, очилиб юриши, илм ўрганиши, бу йўлда тўсиқларни енгиб ўтиши, ўз ҳаётини ҳеч кимнинг аралашувисиз, мустақил қуриши каби масалалари ёритилади. Ҳамида паранжини ташлаб, ўқитувчилар тайёрлайдиган мактабда таҳсил олиб, ўқитувчилик қиласди. Яхшигина маош олиб, ўзининг ва оиласининг камчиликларини битиради. Бир куни онаси Мазода хола қизида пул борлигини билиб, ўгай ўғли Мансурга пул керак бўлганлиги учун уни уйга етаклаб келади. Аммо Ҳамида акасига пул бермайди, унинг қилган ишларини юзига солиб, уйдан ҳайдайди. Мансур хафа бўлиб уйдан чиқиб кетади. Бундан озорланган онасининг фикри ҳам Ҳамидани қизиқтирумайди. Московда ўқийдиган акаси Саттор билан гаплашиб Московга ўқишига кетади.

Ҳикояда илгари сурилган хотин-қизларнинг эркин бўлиши, жамиятда эркаклар билан teng ҳуқуқли бўлиши, илм олиши, касбли бўлиши каби масалалар бадиий бўёқларда ёритилган.

“Маориф ва ўқитғувчи” журнали 1927 йил 3-4-қўшма сонларидаги “Адабиёт бўлими”да аёлларнинг очиқликка чиқиб, билим олиши, бирон бир касбни эгаллаши каби масалалар Миртемирнинг “Ўзбек қизи Mastonoy”, 1928 йилнинг 5-6-қўшма сонларидаги Яшиннинг “Лолаҳон”, 1927 йил 6-сонидаги Кавкабнинг “Тонг уйқусида” ва Ф.Рахмоннинг “Кутулиш” ҳикояларида ҳам ўз аксини топган.

Хуллас, “Маориф ва ўқитғувчи” журналидаги насрый асарларда даврнинг долзарб масалалари бадиий лавҳаларда тасвиirlанди. Журнал 20-30-йилларда юртимизда ҳукм сурган сиёсий аҳвол ва аждодларимизнинг турмуш тарзи, хоҳиш-истаклари ҳақида ҳам тарихий ҳақиқатлардан боҳабар қилишда адабий манба сифатида қимматлидир.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Б.Қориев. Адабий тахаллуслар ҳақида. //Ўзбек тили ва дабиёти. 1967.1-сон. 51-576.
2. Э.Зокиров. Туркистон мухториятининг тугатилиши ҳамда кейинг даврларда мухториятчиларга нисбатан қўлланилган оммавий қатағонлар. З-жилд.
3. Элбек. Кузатишда. //Маориф ва ўқитғувчи. 1925. 2-сон, 60-62-бетлар
4. Н.Жўраев, Ш.Каримов. Ўзбекистон тарихи. – Тошкент: Шарқ, 2011. 325-бет
5. Сомоний. Ўзгариш. // Маориф ва ўқитғувчи. 1927. 6-сон, 21-26-бетлар
6. Ҳ.Узоқов. Элбек. Танланган асарлар. – Тошкент: Шарқ. 1999. 9-бет
7. Ш.Сулаймон. Инқилоб хотиралари. //Маориф ва ўқитғувчи. 1926. 9-сон. 44-47-бетлар.

Suyunova Sabogul
 Mirzo Ulug‘bek nomidagi
 O‘zbekiston Milliy universiteti
 2-kurs magistranti

MUNAVVAR QORI ABDURASHIDXONOVNING ADABIYOTGA OID QARASHLARI

Annotatsiya: Mazkur maqola orqali Munavvar qori Abdurashidxonovning adabiyotga oid qarashlari “Adibi avval”, “Adibi us-soniy” darslik-majmulariga kirgan hikoyalar tahlilini vositasida yoritib berilgan.

Kalit so‘zlar: ilm, maktab, axloq, tarbiya, hikoya.

Аннотация: В статье освещаются взгляды Мунаввар кори Абдурашидхонова на литературу через анализ рассказов учебники-комплексы «Адиби аввал», «Адиби ус-соний»

Ключевые слова: наука, школа, этика, образование, рассказ.

Annotation: Munavvar qori Abdurashidkhonov’s views on literature are covered in this article through the analysis of stories included in the textbooks “Adibi avval”, “Adibi us-soniy”.

Keywords: science, school, ethics, education, story.

МУНДАРИЖА

УСТОЗНИ ЁД ЭТИБ

Рустам Халмуродов.	Валийсифат олим эди.....	3
М.Муҳиддинов.	Илмга бахшида умр.....	6
Ҳ.Умиров.	Қалб ҳарорати беназир домлам.....	16
Ш.Сирожиддинов.	Хоксорлик тимсоли.....	20
Ҳ.Ҳомидий.	Жабҳалар туташуви.....	26
Ж.Элтазаров.	Улуғ алломани ёдлаб.....	30
Э.Мусурманов.	Видолашув дуоси ёхуд маънавий ота....	37

АКАДЕМИК Б.Н.ВАЛИХЎЖАЕВ ИЛМИЙ МЕРОСИННИГ ЎЗБЕК АДАБИЁТШУНОСЛИИГИДА ТУТГАН ЎРНИ

Ж.Ҳамроев. Айнишиноси донишманд ва моҳиятбин.....	46
Д.Салоҳий. Академик Ботирхон Валихўжаев илмий фаолияти тамойиллари ва тадқиқотлари майдони..	53
Ш.Ахмедова. Ўзбек адабиётшунослиги тарихининг билимдони...62	
И.Сулаймонов. Бобур Самарқанд ҳақида.....	66
H.Eshonqulov. B.Valixo`Jayev nuktadonligining ayrim jihatlari xususida.....	70
Б.Муҳиддинова. Ҳожа Аҳрори Вали – Васлий Самарқандий ва Ботирхон Валихўжаев нигоҳида.....	76
Мухитдинова Н. Қутби замон.....	81
М.Абдуллаева. Ботурхон валихўжаев – адабий таълим тадқиқотчиси.....	85
G.Rahimova. Murshidi komil tarixi akademik Boturxon Valixo`jaev talqinida.....	89
М.Хасанова. Адабий-танқидий қарашлар тараққиёти тарихининг билимдони.....	93
У.Караев. Адабий меросни тадқиқ қилиш анъаналари.....	100
Д.Мамарасолов. Самарқанд давлат университетининг иккинчи жаҳон уруши йилларидағи фаолияти тарихидан.....	106
Д.Назарова. Самарқанднинг илмий вижданi.....	114
Н.Шарипова, М. Муҳаммадиева, М. Камолова. “Хамса” мунаққиди.....	118
Отаёрова У. Асарлари билан барҳаёт олим.....	124

ФИЛОЛОГИК ТАЪЛИМ ТАРИХИ МУАММОЛАРИ

M.Davronova. Sh.Xolmirzayev hikoyalarida bola ruhiyati tasviri.....	130
Д.Олимова. Сулаймон Боқирғоний ижодининг Тасаввуфий моҳияти.....	136
Г.Соатова. “Маориф ва ўқитғувчи” журналидаги насрый асарларда давр воқелигининг бадиий талқини (1925-1929-йиллардаги сонлари асосида).....	144
S.Suyunova. Munavvar Qori Abdurashidxonovning adabiyotga oid qarashlari.....	150
M.Sobirova. Xojaning “Miftoh ul-adl” va “Gulzor” asarlaridagi hikoyatlar tahlili.....	155
D.Rahmatova. Alisher Navoiyning “Tarixi anbiyo va Hukamo” hamda Musonining “Ibtido” kitobi qiyosiy tahlili.....	159
Xakimova K. Munozara janri: kelib chiqishi, o’ziga xos xususiyatlari.....	163
Z.Suvonqulova. “Savodi ta’lim” asarining qo‘lyozma va nashriy matnlaridagi tafovutlar.....	167
D.Usmanova. Abdulla oripov she’riyatining badiiyati.....	171
А.Акрамова. Образ человека в зеркале русских фразеологических единиц и фольклоре.....	175
A.Mahmudov. O‘zbek matnshunosligida erishilgan yantuqlar.....	182

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ТАРИХИ ВА АДАБИЙ ТАЪСИР МАСАЛАЛАРИ

М.Қ.Муҳиддинов. Алишер Навоий ижодида ишқ талқини.....	187
Султонмурод Олим. Навоий ғазалиёти ва “Лисон ут-тайр”: Ишқ моҳияти.....	194
Э.Очилов. Мирий ижодида Навоий анъаналари.....	207
Б.Файзуллоев. Адабий таъсир ва ижодий ўзига хослик.....	212
У.Қобилов. Малаклар олами тавсифи ва уларнинг Алишер Навоий шеъриятидаги рамзий ифодалари.....	221
A.Nasirov, Z.Rahimov. Tarix haqiqati va Xoja Ahrori Valiy siymosi.....	227
Г.Холиқулова. Бобурийзода ижодкор Ҳумоюн Мирзо ва унинг адабий мероси.....	232
Фаррухбек Олим. Навоий ҳолотларида ифода, зуллисонайнлик ва қўптиллилик.....	238

**“АКАДЕМИК БОТИРХОН ВАЛИХҮЖАЕВ ВА
МУМТОЗ АДАБИЁТШУНОСЛИК”
мавзусидаги илмий-амалий анжуман материаллари
(Самарқанд, 20.05.2022 й)**

Мұхаррір
Мусақхіх
Техник мұхаррір

О. Шарапова
Н. Истроилов
Б.Әгамбердиев

ISBN 978-9943-8227-0-2

*2022 йил 15 майда ноширлик бўлимига қабул қилинди. 1
2022 йил 18 майда оригинал-макетдан босишга руҳсат этилди.
Бичими 60x84/ 1,16. «Times New Roman» гарнитураси. Офсет қогози.
Шартли босма табоги 22,75 Нашриёт ҳисоб табоги 23,0.
Адади 50 нусха. 97-бујуртма.*

**СамДУ таҳририй-нашриёт бўлимида чоп этилди.
140104, Самарқанд ш., Университет хиёбони, 15**

